

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ДО РІЙГІКОГУ 2019 РОКУ В КОНТЕКСТІ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ УКРАЇНО-ЕСТОНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

Могильницька К. О.
аспірант кафедри міжнародної інформації
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У сучасних умовах реалізація успішного зовнішньополітичного курсу, спрямованого в першу чергу на забезпечення європейського майбутнього та захист територіальної цілісності, вимагає від України поглиблення кооперації із західними партнерами. При цьому в практичній площині надзвичайне значення мають відносини з країнами Балто-Чорноморського простору – адже саме вони є природними союзниками Києва у відбитті російської агресії та традиційними адвокатами його інтеграційних сподівань. Одним з таких перевірених партнерів є Естонська Республіка. На нашу думку, її підтримка України – разом з позицією інших країн Балтії – має ключове значення для формування сталого безпекового поясу, покликаного убезпечити східні кордони Європи. При цьому слід мати на увазі, що естонський зовнішньополітичний потенціал на пряму залежить від результатів внутрішньополітичних процесів в цій державі. Відтак, актуальним є вивчення їхніх результатів та потенційного впливу на позицію Таллінна в міжнародних справах, в тому числі – у відносинах з Києвом.

Парламентські вибори, які відбулися в Естонії 3 березня 2019 року, переформатували склад вищого законодавчого органу республіки. Проєвропейська ліберальна Партія Реформ здобула 28,9 % голосів та зберегла в ньому найбільшу фракцію, навіть збільшивши свою присутність (з 30 до 34 депутатів). Натомість Центристська партія, яка користується репутацією найбільш проросійської з поміж основних гравців місцевого політикуму, залишилась на другому місці з 23,1 % голосів (26 депутатів). Справжнім проривом вибори стали для націоналістів з Консервативної народної партії – вони збільшили свою присутність в парламенті з 7 до 19 депутатів, здобувши 17,8 % голосів. Також до парламенту увійшли представники партії «Вітчизна» (11,4 %) та Соціал-демократичної партії (9,8 %) [1].

Попри різні прогнози щодо перспектив коаліційних переговорів та складу нового уряду вже зараз можна стверджувати, що основний формат україно-естонських відносин залишиться незмінним. З поміж числа основних гравців естонського політикуму саме переможець виборів займає позицію, яка є близькою до української стосовно міжнародних процесів. Дружнє до України ставлення яскраво демонструють висловлювання провідних членів Партії Реформ. Так, її лідера Кая з 2014 по 2018 роки була депутатом Європейського парламенту, де в тому числі виконувала обов'язки заступника голови делегації в комітеті з парламентської взаємодії ЄС та України. В своїх

виступах вона неодноразово підкреслювала необхідність вироблення та дотримання спільної позиції європейських держав, спрямованої на допомогу Києву, засудження анексії Криму та продовження тиску на Російську Федерацію з метою добитися від Москви виконання Мінської угоди [2]. З вересня 2018 року лави партії також поповнив впливовий депутат Марко Міхкельсон, який в парламенті минулого скликання очолював комітет з питань закордонних справ, паралельно обіймаючи керуючі посади в естонській делегації до Парламентської асамблеї НАТО. Міхкельсон відомий своєю чіткою антиросійською позицією. Він неодноразово висловлювався на підтримку України, характеризуючи її боротьбу проти агресора як Війну за Незалежність [3].

Центристська партія відома своїми контактами з російським політикумом, в тому числі – владною партією «Єдина Росія». Спираючись на електорат російськомовного населення республіки, вона виступає за лібералізацію законодавства щодо отримання естонського громадянства та поглиблення відносин з РФ, підтримує збереження російськомовних шкіл. Втім, критичні до політики Кремля настрої більшої частини естонського суспільства суттєво обмежують її поле для маневрів в зовнішньополітичній сфері. Лідери центристів були змушені говорити про співпрацю з НАТО та підтримку антиросійських санкцій що, на думку експертів, й призвело до падіння популярності партії, оскільки вступає в протиріччя зі сподіваннями її традиційних виборців [4].

Електоральний успіх Консервативної народної партії підтверджує загальноєвропейський тренд щодо посилення правого крила політикуму. На відміну від багатьох європейських партій подібного ідеологічного спрямування, естонські націоналісти займають різку антиросійську позицію. Це в свою чергу визначає їхні погляди на характер російсько-українського конфлікту та активізує зусилля щодо формування реальної регіональної антиросійської мережі партнерів з числа націоналістичних рухів країн Центральної та Східної Європи. Задля цього вони підтримують партнерські відносини з ідеологічно близькими закордонними політичними силами – в тому числі українськими. Показовою є участь українських націоналістів в масових заходах Консервативної народної партії – таких як смолоскипна хода на честь Дня незалежності Естонії [5, с. 13]. Втім, по інших важливих питаннях позиція КНП не відповідає українському офіційному баченню світового та зовнішньополітичній стратегії. Естонські націоналісти дотримуються євроскептичних поглядів, критикуючи міграційну політику ЄС та загрозу, яку несе інтеграція традиційним цінностям та національним інтересам окремих учасників. Така позиція загрожує підірвати єдність Європейського Союзу – і таким чином загрожує українським інтересам, які напряду пов'язані із існуванням сильної об'єднаної Європи.

Аналіз позицій провідних політичних сил Естонської Республіки показує, що результати виборів до Рійгікогу мають сприйматися в Києві зі стриманим оптимізмом. У контексті безпекової політики новий склад парламенту є більш антиросійським, що відповідає інтересам нашої держави.

Втім, специфічні погляди Консервативної народної партії на процеси європейської інтеграції створюють небезпеку подальшого зростання впливу євроскептичних поглядів в межах європейського політикуму – ситуація, якої Києву хотілося б уникнути. Відтак Естонія продовжуватиме залишатись вірним союзником України в протидії російській агресії. В той же час електоральні успіхи націоналістів демонструють кризові тенденції всередині країн ЄС, які – зважаючи на проголошений українською владою інтеграційний курс – необхідно брати до уваги при розвитку зовнішньополітичної стратегії.

Список використаних джерел

1. Riigikogu elections 2019 (Election Results) [Електронний ресурс] // Valimised (офіційний портал з висвітлення виборчих процесів в Естонській Республіці) – Режим доступу до ресурсу: <https://rk2019.valimised.ee/en/election-result/election-result.html>
2. Kaja Kallas 10 Jun 2015 plenary speech on situation in the Black Sea Basin [Електронний ресурс] // YouTube-канал ALDEGroup – Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=dgbAWOjAWbU&list=PLSmeQAZ2P2RBZB0RSTAjELTxn3iygISuZ&index=35>
3. Твіттер-аккаунт Марко Міхкельсона [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://twitter.com/markomihkelson/status/485663383723986944>
4. Коваль О. «Російська партія» в Естонії втратила голоси / О. Коваль // Дзеркало Тижня – 2019. - № 9 (7-15 березня)
5. Wierenga L. Russians, Refugees and Europeans: What Shapes the Discourse of the Conservative People’s Party of Estonia? / Louis Wierenga // UPTAKE Working Paper No. 6/2017 – 20 p.